

Ri pesi chëntjui mbara ra pëchi jagi ra kjaji najo'o nu siya ko in pale.

Ri sö'ö:

•Xörü texe kjo b'üb'ü kja'a yo xiskjuama ko xichi jeko najo'o mbara ra kja'a nu s'iya, mbara dya ra söy'ë.

•Ri pesi chëntjui mbara ra y'atë yo atë.

Ri pesi chëntjui mbara ra y'atë yo atë.

Ri sö'ö:

•Ri niyod'ü y'önü ko ra kja'a nu atë, ri kjijñi janzi tr'i'i ko ra pesiji ñe ko ra kjaji mbara dya ra mus'ü, ri ma'a kja'a hospital mbara ra ärä kjo nge najo'o ko xichi nu atë.

- Ñe ri xichi a yo atë ko dya ra xichi nu ko ri manji kja'a orientación-consejería mbara dya ri para yo nte'e.

Ri pesi chëntjui mbara ra kja'a texe kjo ra kjaji yo atë ñe yo arkate ko najo'o mbara ra kja'a nu s'iya.

Ri sö'ö:

•Ri kja'a nu ko ra kjaji yo arkate ñe yo atë mbara ra mbösü a yo nrixu ñe yo bëzo. Ri siy'i yo te'e mbara ra mbösüji a ra kjaji najo'o yo pöt'ü ko ne'e in tajñiñi.

Ri kjijñi:

Mü ra mbara yo chëntjui mbara ra kja'a najo'o nu s'iya ra sö'ö ra ñaña ñe ra sö'ö nge nuts'k'e ko ra xichits'k'e ko ra kjaji, ñe ra xichits'k'e ko ngets'k'e mbara ra b'üb'ü najo'o.

Ri sö'ö pesi mbösü kja'a hospital mbara dya ra söy'ë ñe ri pesi t'ëkjañumü mbara yo chëntjui, yo kjijñi ñe yo ne'e, akanu ri xörü ko xichi najo'o yo atë.

Jñanda yo xiskujma

www.gob.mx/salud
comolehago.org
cnegrs.gob.mx

Agradecimientos especiales al Instituto Nacional de Lenguas indígenas (INALI) por la traducción de este material.

Crédito del traductor: Francisco Antonio León Cuervo
Ilustración y Diseño: Adriana G. Torres Esparza

"Este programa es público, ajeno a cualquier partido político. Queda prohibido el uso para fines distintos a los establecidos en el programa".

Yo chëntjui...

¡Ri para!

mazahua de oriente

Yo chëntjui...

Yo chëntjui mbara najo'o ra kja'a nu s'iya ngeje chëntjui mbara texe te'e, ri b'üb'ü kja'a Constitución Política de los Estados Unidos Mexicanos, ñe kja'a Ley General de Salud.

Yo chëntjui ngeje nu ko ro manji yo tajñiñi ñe in tajñiñi ro xipi ko ja'a najo'o. Nangeje, yo arkate ri manji yo chëntjui mbara yo te'e ri mbaraji ñe ri ñaña.

Nuwa ri chötü na xixkuajma ko xipji jeko najo'o mbara ra kja'a nu s'iya mbara ra pesi tr'i'i ñe mbara dya ra pesi.

¡Ri para!

Chëntjui mbara ra kjiñi ko ri kja'a ko in nze'e.in xch'uupil.

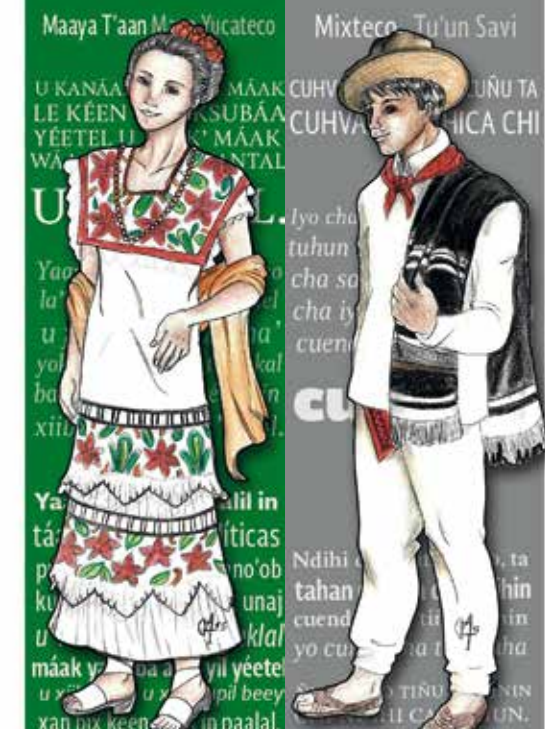
Ri sö'ö:

- Ri xichi a yo atë ko dya ra jñus'ü ñëëchje mbara dya mus'ü ko dya ri nego.

Chëntjui mbara ra t'ëkjañumü ko ngets'ko:

Ri sö'ö:

- Ri xipi a yo atë ko dya ra manji ko nge yo kjajigo mbara ri pesi privacidad y confidencialidad. Niyodü xipiji orientación-consejería ñe dya ri ne'e ko paraji texe te'e.

Chëntjui mbara ra b'übüji najo'o ñe dya nego b'üb'ü na so'o.

Ri sö'ö:

- Ri xipi a yo atë ri manji ko ngeje yo arkate ko ri mbösü mü ra bëzo maxi in pale dya t'ëkjañumügo mbara ra kja'a nu s'iya.

Chëntjui mbara ra kjiñi janzi tr'i'i ra pesi.

Ri sö'ö:

- Ri ñaña in kjiñi ñe nangeje yo atë dya ri sö'ö ra manji ko dya ra chi'i.
- Ma dya ri pesi dyecha jñinch'o kje'e ri xörü yo chëntjui ko b'üb'üji kja'a in tajñiñi.

Chëntjui mbara ra mbösü.

Ri sö'ö:

- Ri jyod'ü chi'i kja'a hospital mbara texe nte'e. kúuchil toj ólal tu'ux kin bino'.

Chëntjui mbara b'üb'ü najo'o ñe ko yo chëntjui.

Ri sö'ö:

- Dya ri ne'e texe manifestación discriminatoria mbara na ngezgo, so kja'a yo pëpji. Ri pesi chëntjui najo'o mü ra niyodü.

